

[Søren Andersen.]

er spredt i egne virksomheder, således at deres vilkår ikke længere er blot nogenlunde ensartede — sådan som familieinteressentskabsformen faktisk kræver det — sikkert i flere tilfælde lettere være i stand til at overtage slægtshjemmet under aktieselskabsform.

Vi skal nemlig huske på, at vor jordlovgivning, også i forbindelse med lovene om statens forkøbsret, i høj grad respekterer og værdsætter tilknytning til fædrenehjem og til fædrenejord. Hvis der er tale om en trussel mod bondejorden, hvad der måske kan være tilfældet på Sjælland, kommer denne vel også snarere fra kapitalstærke private købere fra andre erhverv, som vil sikre sig blivende værdier. Det kan derfor blive et værn for bondejorden, at også denne mulighed, aktieselskabsformen, står åben, selv om jeg indrømmer, at den altid vil være noget sekundært i forhold til den enkeltes selvstændige erhvervser og besiddelser.

Jeg kender flere tilfælde, i hvilke disse problemer overvejes, og hvor det, selv når det drejer sig om almindelige bøndergårde, ikke ligger de pågældende fjernt at lade børnene overtage gårdene på aktieselskabsbasis.

Lovforslagets bestemmelser om, at selskaber og andre ved tvangsauktion kan overtage et landbrug som fyldestgørende pant, er jo nødvendige af hensyn til realkredit, men bestemmelsen om tvungent salg inden 2 år kan måske tvinge prisen ned og forringe pantet. Det er derfor noget betænkeligt, at en sådan bestemmelse er medtaget. Jeg ser nok, at der er en dispensationsadgang med hensyn til denne lovgivning som helhed, men jeg føler mig ikke tilfredsstillet heraf. Det er ikke godt, at det er landbrugsministeriet eller jordlovsudvalget, som skal bestemme, hvem der må købe jord, og eventuelt hvordan den skal drives.

Ifølge lovforslaget er administrationen af denne lovgivning henlagt til statens jordlovs-

udvalg, der skal undersøge og holde sig à jour med, om der i nævnte virksomheders eje allerede er jord, der kan erhverves. Det betyder en stor udvidelse af jordlovsudvalgets allerede betydelige administration. Det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaards anmodning under åbningsdebatten om ude over landet at få mere ensartet administration inden for jordlovsudvalget tyder på, at denne administration i forvejen er stor og vanskelig.

Jeg har ikke noget imod, at de nævnte institutioner i de tilfælde, hvor de frivilligt går ind for det, får købesummen udbetalt i årlige ydelser i stedet for én gang for alle, og at staten for ikke at tabe på foretagendet sælger videre på den konjunkturbestemte rentes vilkår; men det er med betænkelighed, at vi i det hele taget går med til at hæve de bestemmelser om salg, der findes i mange stiftelsers og fideikommissers fundatser, men da lovforslaget intet rummer om tvang eller speciel tilskyndelse til salg og ledelserne fremdeles står fuldkommen frit, skal jeg ikke sige meget om dette forhold. Jeg regner nemlig med, at disse stiftelsers ledelser fortsat vil føle deres fulde ansvar. Man har dog trods forbud mod salg nu og da anmodet landbrugsministeriet om — og fået lov til — visse salg, f. eks. hvor det har drejet sig om byggegrunde. Man har altså haft et vågent øje for den direkte samfundsinteresse, og for stiftelserne vil det måske kunne føles som et lignende samfundshensyn at være med til — for hver stiftelses vedkommende på sin egn — at supplere ejendomme op med tillægsjord, så de når en rimelig størrelse.

Jeg finder, det er i sin orden, at stiftelser, fideikommissar og lignende får lov til både ordinært og i forbindelse med denne lovgivning at anvende de ved salg frigjorte penge til erhvervelse af anden fast ejendom eller lov til i det hele taget at anvende de penge, som bliver til rådighed, i overensstemmelse med de regler, der af justitsministeriet er fastsat for anbringelse af myndiges midler.